

Rozdział VI Cele i wskaźniki

1. Specyfika i opis celów, przypisanych im przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania

Cele LSR zostały oparte na wnioskach z przeprowadzonej analizy SWOT i diagnozy obszaru. Poszczególne cele wynikają z przyjętej wizji rozwoju obszaru WLGD Kraina Lasów i Jezior do 2029 roku. Cele są odzwierciedleniem wizji tj. narzędziem w jaki sposób Lokalna Grupa Działania będzie wizję realizować.

Niniejsza LSR jest już trzecią strategią tworzoną przez WLGD Kraina Lasów i Jezior. Nie ulega wątpliwości, że przeprowadzona analiza potrzeb i potencjału obszaru, wnioski z niej wyciągnięte, a co za tym idzie sformułowanie wizji, misji, celów i przedsięwzięć będzie bezpośrednio nawiązywać do poprzednich LSR, bowiem ani potencjał obszaru WLGD, ani istniejące potrzeby nie uległy przez lata znaczącym przeobrażeniom, pomimo zauważalnych efektów wzrostu gospodarczego w niektórych obszarach.

Wizja rozwoju jest opisem stanu, który zamierzamy osiągnąć w perspektywie wieloletniej. Z punktu widzenia planowania strategicznego jest obrazem, którego realizacja powinna być wyznacznikiem działań poszczególnych instytucji zaangażowanych w rozwój całego obszaru objętego niniejszą strategią.

W wyniku prowadzonych dyskusji w procesie konsultacji społecznych z zaangażowanymi partnerami przyjęto wizję, którą można ująć w następujących sformułowaniach:

W wyniku realizacji założeń niniejszej strategii i innych działań, wykonywanych przez wiele podmiotów, działających w cechującej się bogactwem kulturowo-przyrodniczym Krainie Lasów i Jezior, rozwinięta jest nowoczesna, oparta o wydajne i zdrowe technologie, dobrze zorganizowana działalność rolnicza. Istnieją dogodne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej, zwłaszcza w obszarze turystyki i rekreacji. Powoduje to dywersyfikację możliwości rozwojowych oraz podniesienie poziomu życia i zadowolenia mieszkańców. Szereg realizowanych innowacyjnych projektów społecznych i inwestycyjnych we wszystkich obszarach życia sprawia, że społeczność lokalna działa w sposób aktywny i przedsiębiorczy. Mieszkańcy są otwarci i zaangażowani w otaczające ich sprawy, mają możliwość realizowania swoich życiowych planów.

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel całości strategii. Określa, jaki powinien być wizerunek regionu w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety strategii i realizujących ją samorządów w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Jest ona sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządów i innych jednostek, kreujących rozwój tego obszaru, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Wypracowana misja rozwoju, pokazuje pozytywny obraz Krainy Lasów i Jezior w perspektywie nadchodzących lat. Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie zarówno wizji i misji, jak i głównych celów strategii. Przedstawiona misja wypracowana została wspólnie z uczestnikami warsztatów i debat. Opisuje ona główne kierunki działań w przyszłości. Misja wyraźnie określa charakter obszaru i wskazuje jego atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane.

Na podstawie analizy silnych stron oraz braków i problemów, biorąc pod uwagę wszystkie zidentyfikowane uwarunkowania rozwoju omawianego obszaru, sformułowano następującą deklarację misji:

Dążymy do osiągnięcia wysokiej jakości życia na obszarze Krainy Lasów i Jezior poprzez szybki i zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny dzięki partnerskiemu współdziałaniu władz, mieszkańców i biznesu oraz otwarciu na innowacje i nowoczesne technologie.

Jak widać zarówno wizja, jak i misja niniejszej LSR bezpośrednio nawiązuje do wizji i misji poprzednich LSR na lata 2009-2013 i objętej PROW na lata 2014-2020. Spowodowane to jest zarówno uniwersalnością i ponadczasowością przyjętych sformułowań, jak i niewielkimi kwotami przeznaczonymi na realizację LSR. Pomimo realizacji w ramach poprzednich LSR w latach 2010-2023 kilkuset operacji i wykorzystaniu przez beneficjentów zdecydowanej większości przyznanych środków finansowych oraz osiągnięcia (a w

niektórych przypadkach przekroczenia) stanu docelowego zakładanych wskaźników produktu i rezultatu, sformułowane uprzednio wizja, misja i cele strategii pozostają w znacznym stopniu aktualne.

W procesie planowania strategicznego przy tworzeniu strategii określono najpierw cele, dzięki którym realizowana będzie wizja LSR.

Cele określają obszary, które będą wspierane środkami z Programu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027. Z celów wynikają przedsięwzięcia, a z nich preferowane typy projektów, które będą brane pod uwagę podczas wyboru konkretnych operacji do realizacji lokalnej strategii rozwoju.

Po określeniu wizji i misji działania Lokalnej Grupy Działania, w wyniku prac warsztatowych wypracowano cele. Są to cele strategiczne o charakterze długofalowym, których osiągnięcie będzie przybliżać pożądaný stan rozwoju obszaru, nakreślony w jego wizji.

Cele te są następujące:

Cel 1

C.1 Poprawa stanu infrastruktury Krainy Lasów i Jezior

Cel 2

C.2 Zachowanie dziedzictwa lokalnego Krainy Lasów i Jezior

Cel 3

C.3 Wzmacnianie kapitału społecznego Krainy Lasów i Jezior

Powiązania diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów z planowanymi przedsięwzięciami w oparciu o konsultacje społeczne przedstawia poniższa matryca logiczna. Matryca logiczna prezentuje wskaźniki rezultatu i produktu, które wskazują na długookresowe i krótkookresowe skutki podjętych operacji.

Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników z planowanymi przedsięwzięciami

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cele	Planowane przedsięwzięcia	Rezultaty	Produkty	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
<ul style="list-style-type: none"> • niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczno-kulturalna • braki w infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej i turystycznej • niewystarczający stan infrastruktury ochrony środowiska • ciągle niewystarczająca aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców • zły stan infrastruktury drogowej • niedostateczne natężenie połączeń komunikacyjnych • brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • potrzeba rozwoju rekreacji i turystyki • problemy społeczne w grupach docelowych dla których powinny być rozwijane alternatywy spędzania czasu wolnego 	<p>C.1 Poprawa stanu infrastruktury Krainy Lasów i Jezior</p>	<p>P.1.1. Rozwój małej infrastruktury publicznej</p>	<p>W.1.1 R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR</p>	<p>Liczba obiektów infrastruktury publicznej objętych wsparciem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja makroekonomiczna kraju • zmiana modelu spędzania wolnego czasu w części społeczeństwa: intensywne wykorzystanie czasu wolnego, aktywne formy rekreacji, preferowany kontakt ze środowiskiem naturalnym • dynamiczny rozwój nowych form i typów turystyki zwiększający możliwości wykorzystywania lokalnych potencjałów • ograniczone środki materialne na realizację projektów inwestycyjnych • postępujące wykluczenie wielu osób z życia społecznego • niestabilna polityka państwa: częste zmiany przepisów prawnych
		<p>P.1.2. Rozwój istniejących przedsiębiorstw</p>	<p>W.1.2 R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR</p>	<p>Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem</p>	
		<p>P.1.3. Podejmowanie nowej działalności gospodarczej</p>	<p>W.1.3 R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR</p>	<p>Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • problemy zdrowotne w społeczeństwie-konieczność aktywizowania fizycznego mieszkańców 		P.1.4. Rozwój infrastruktury lokalnej	W.1.4 RCR77 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	RCO77 Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	
			W 1.4. FEW5.2-R1 Ludność korzystająca z miejsc aktywizacji społecznej	FEW5.2-P2 Liczba wspartych miejsc aktywizacji społecznej	
<ul style="list-style-type: none"> • ciągle niewystarczająca aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców • konieczność wzmocnienia trendu w zakresie kultywowania tradycji • rosnące zainteresowanie kulturą lokalną 	C.2 Zachowanie dziedzictwa lokalnego Krainy Lasów i Jezior	P.2.1. Ochrona i poprawa dostępu do elementów dziedzictwa lokalnego	W.2.1 R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR.	Liczba zrealizowanych operacji	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja makroekonomiczna kraju • niewystarczająca skala wsparcia Państwa w sferze ochrony zabytków • zanikanie tradycji wiejskich
<ul style="list-style-type: none"> • ciągle niewystarczająca aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców • zbyt wolno postępująca poprawa wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców • niska motywacja rolników i osób pozostających bez zatrudnienia do przekwalifikowania się • niewielka intensywność dotychczasowej współpracy trzech 	C.3 Wzmacnianie kapitału społecznego Krainy Lasów i Jezior	P.3.1. Wsparcie równego dostępu do edukacji na obszarze Krainy Lasów i Jezior	W.3.1 PLFCR01 Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje I po opuszczeniu programu	PLFCO01 Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja makroekonomiczna kraju • postępujące wykluczenie wielu osób z życia społecznego • emigracja osób młodych oraz osób wykwalifikowanych • niewłaściwa polityka oświatowa państwa
				PLFCO03 Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	
				PLFCO04 Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	

sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego		P.3.2. Włączenie osób starszych, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji	W.3.2 R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego.	Liczba zrealizowanych operacji	
--	--	--	---	--------------------------------	--

Uwagi do interpretacji tabeli:

1. „Zidentyfikowane problemy / wyzwania społeczno-ekonomiczne” dotyczą tych zagadnień opisanych w diagnozie i w analizie SWOT, które bądź mają charakter negatywny i wymagają naprawy/eliminacji, bądź pozytywny i wymagają wsparcia poprzez realizację operacji.
2. „Czynniki zewnętrzne mające wpływ (...)” to zarówno czynniki, które mają pozytywny wpływ na realizację przedsięwzięcia (czyli umożliwią, ułatwią, przyspieszą wdrożenie operacji), jak i negatywny (czyli mogą uniemożliwić, utrudnić, opóźnić jego wdrażanie).

2. Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania, przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS, a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Niniejsza LSR przewiduje trzy konkretne cele, na których będzie koncentrowało się wsparcie z Programu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) oraz Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027 (FEW).

Źródłem finansowania przewidzianych w LSR operacji będą środki pochodzące z trzech Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI):

- w ramach Programu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR): Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW);
- w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejski Fundusz Społeczny (EFS).

Cele, przypisane im przedsięwzięcia, ich budżet, grupy docelowe przedsięwzięć, a także sposób ich realizacji i źródło finansowania są zawarte w załączniku nr 1 do LSR *Cele i przedsięwzięcia*.

Potrzeba realizacji przedsięwzięć określonych w tabeli w załączniku nr 1 do LSR wynika z przeprowadzonej diagnozy oraz następujących po niej działań konsultacyjnych, służących zdefiniowaniu najbardziej adekwatnych do zidentyfikowanych potrzeb rozwiązań. Przedsięwzięcia stanowią zatem wyraz pracy lokalnej społeczności nad strategią, wskazując drogi dojścia do realizacji celów.

Decydujący wpływ na wybór przedsięwzięć miały zapisy Programu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027 oraz przepisy europejskie i krajowe, których określono zakresy rzeczowe operacji, które mogą uzyskać dofinansowanie w ramach wdrażania niniejszej LSR.

WLGD Kraina Lasów i Jezior w niniejszej LSR nie przewiduje wyodrębnienia celów i przedsięwzięć szczególnie nastawionych na innowacje, ani celów i przedsięwzięć dedykowanych ludziom młodym lub/i seniorom lub/i osobom ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji. Jednakże WLGD przewiduje preferencje dla operacji innowacyjnych i/lub dedykowanych powyższym grupom w ramach celów i przedsięwzięć zdefiniowanych w niniejszej strategii, za pomocą kryteriów wyboru premiujących takie operacje.

W ramach przedsięwzięć będą realizowane różne zadania, które będą komplementarne i będą prowadzić do osiągnięcia celów dzięki wzajemnemu uzupełnianiu się, z wykorzystaniem lokalnych zasobów. Wybrane w ramach celów przedsięwzięcia mają charakter komplementarny wobec siebie, będą synergicznie bezpośrednio wpływać na osiągnięcie zaplanowanych celów. W trakcie realizacji LSR będą prowadzone działania informacyjne, animacyjne mające na celu przygotowanie potencjalnych beneficjentów do pozyskania środków na realizację operacji składających się na poszczególne przedsięwzięcia.

C.1 Poprawa stanu infrastruktury Krainy Lasów i Jezior

Uzasadnienie

Poprawa stanu infrastruktury w Krainie Lasów i Jezior jest kluczowa dla poprawy jakości życia mieszkańców i atrakcyjności turystycznej regionu, jego rozwoju gospodarczego oraz ochrony środowiska naturalnego. Kraina Lasów i Jezior, z bogactwem naturalnych zasobów, może być atrakcyjnym miejscem dla turystów i mieszkańców. Poprawa publicznej i komercyjnej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej, takiej jak ścieżki piesze i rowerowe, miejsca odpoczynku, zaplecze gastronomiczne, obiekty sportowe, place zabaw itp., przyciągnie większą liczbę turystów, co przyczyni się do wzrostu lokalnej gospodarki.

Poprawa stanu infrastruktury przyczyni się do poprawy ogólnej jakości życia mieszkańców regionu. Lepsze zaplecze rekreacyjne i sportowe zapewnią miejsca do aktywnego wypoczynku, a dostęp do obiektów innej infrastruktury publicznej, w tym infrastruktury kulturalnej poprawi warunki codziennego życia i stworzy nowe możliwości spędzania wolnego czasu.

Rozwój stanu infrastruktury może przyczynić się także do lepszej ochrony środowiska naturalnego. Odpowiednio zaprojektowane nowe obiekty i zmodernizowane istniejące mogą minimalizować negatywny wpływ na przyrodę.

Realizacja tego celu może stworzyć nowe możliwości rozwoju lokalnej gospodarki. Poprawiona infrastruktura publiczna przyciągnie inwestorów i stworzy nowe miejsca pracy.

Przedsięwzięcie	Program i zakres wsparcia	Sposób realizacji	Potencjalni beneficjenci	Uzasadnienie
P.1.1. Rozwój małej infrastruktury publicznej	PS WPR – poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej	konkurs	organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury	Przeprowadzone konsultacje społeczne i analiza potrzeb oraz potencjału obszaru LSR (rozdz. IV) jednoznacznie wskazały na dotychczasowe braki i niedostateczne wsparcie w tym zakresie oraz duże zapotrzebowanie na pomoc dla projektów infrastrukturalnych, planowanych przez potencjalnych beneficjentów z sektorów: społecznego (np. stowarzyszenia, kluby sportowe) i publicznego (JST, instytucje kultury)
P.1.2. Rozwój istniejących przedsiębiorstw	PS WPR – rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej	konkurs	przedsiębiorcy	Z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz analizy potrzeb i potencjału obszaru LSR (rozdz. IV) wynika, że rozwój infrastruktury komercyjnej, takiej jak miejsca zakwaterowania, obiekty gastronomiczne i rekreacyjno-turystyczne oraz związane z kulturą, rozrywką i rekreacją, a także miejsca świadczenia usług dla ludności, poprawi dostęp społeczności lokalnej i turystów do usług i produktów zwiększających atrakcyjność Krainy Lasów i Jezior jako miejsca zamieszkania i celu turystycznego. Wsparcie jest przewidziane także dla przedsiębiorców wykorzystujących lokalne zasoby, w tym lokalne produkty wytworzone przez rolnictwo i gospodarkę leśną i łowiecką.

<p>P.1.3. Podejmowanie nowej działalności gospodarczej</p>	<p>PS WPR – rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne</p>	<p>konkurs</p>	<p>mieszkańcy</p>	<p>Z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz analizy potrzeb i potencjału obszaru LSR (rozdz. IV) wynika, że rozwój infrastruktury komercyjnej, takiej jak miejsca zakwaterowania, obiekty gastronomiczne i rekreacyjno-turystyczne oraz związane z kulturą, rozrywką i rekreacją, a także miejsca świadczenia usług dla ludności, poprawi dostęp społeczności lokalnej i turystów do usług i produktów zwiększających atrakcyjność Krainy Lasów i Jezior jako miejsca zamieszkania i celu turystycznego. Wsparcie jest przewidziane także dla przedsiębiorców wykorzystujących lokalne zasoby, w tym lokalne produkty wytworzone przez rolnictwo i gospodarkę leśną i łowiecką.</p>
<p>P.1.4. Rozwój infrastruktury lokalnej</p>	<p>FEW (EFRR) – projekty infrastrukturalne w ramach działania FEWP.08.01 Wspieranie rozwoju programowanego w Lokalnych Strategiach Rozwoju (RLKS)</p>	<p>konkurs</p>	<p>organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury</p>	<p>Przeprowadzone konsultacje społeczne oraz analiza potrzeb i potencjału obszaru LSR (rozdz. IV) jednoznacznie wskazały na dotychczasowe braki i niedostateczne wsparcie w tym zakresie oraz duże zapotrzebowanie na pomoc dla projektów infrastrukturalnych, planowanych przez potencjalnych beneficjentów z sektorów: społecznego (np. stowarzyszenia, kluby sportowe) i publicznego (JST, instytucje kultury)</p>

C.2 Zachowanie dziedzictwa lokalnego Krainy Lasów i Jezior

Uzasadnienie

Dziedzictwo lokalne stanowi niezwykle ważny element tożsamości społeczności. Zachowanie unikalnych tradycji, obrzędów, języka, sztuki i rzemiosła przekazuje przyszłym pokoleniom wiedzę o ich korzeniach i pochodzeniu. Przez pielęgnowanie dziedzictwa, lokalna społeczność mogą utrzymać swoją tożsamość i poczucie przynależności. Zabytki, miejsca historyczne, tradycje i opowieści przekazują informacje o rozwoju społeczności i kształtowaniu się krajobrazu kulturowego. Dzięki ochronie dziedzictwa lokalnego możemy edukować społeczność, turystów i przyszłe pokolenia na temat historii i wartości kulturowych regionu.

Dziedzictwo kulturalne i przyrodnicze Krainy Lasów i Jezior może być znaczącym czynnikiem przyciągającym turystów. Unikalne tradycje, architektura, krajobrazy naturalne i chronione obszary stanowią atrakcyjność turystyczną, przyczyniając się do wzrostu lokalnej gospodarki. Turystyka kulturowa i ekoturystyka mogą generować miejsca pracy i dochody dla społeczności lokalnych.

Dziedzictwo przyrodnicze Krainy Lasów i Jezior, takie jak chronione obszary przyrody, unikalne ekosystemy i gatunki roślin i zwierząt, wymagają szczególnej ochrony. Przez zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, możemy chronić bioróżnorodność, utrzymywać ekologiczną równowagę i zapewnić długoterminową jakość środowiska naturalnego.

Ponadto dziedzictwo lokalne może być źródłem inspiracji. Poprzez rozwijanie turystyki, rzemiosła tradycyjnego i lokalnych wyrobów, społeczności mogą rozwijać się gospodarczo i podnosić swoje umiejętności. Dodatkowo, działania związane z zachowaniem dziedzictwa mogą budować więzi społeczne.

Przedsięwzięcie	Program i zakres wsparcia	Sposób realizacji	Potencjalni beneficjenci	Uzasadnienie
P.2.1. Ochrona i poprawa dostępu do elementów dziedzictwa lokalnego	PS WPR – ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi	konkurs	organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury	Przeprowadzone konsultacje społeczne oraz analiza potrzeb i potencjału obszaru LSR (rozdz. IV) wykazały duże potrzeby w tym zakresie. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się projekty propagujące dziedzictwo lokalne w szczególności obejmujące działania takie jak: renowacja obiektów o szczególnym znaczeniu historycznym (zabytki) i przyrodniczym oraz przyczyniające się do zachowania dziedzictwa niematerialnego np. poprzez zakup wyposażenia dla podmiotów kultywujących lokalne tradycje.
C.3 Wzmacnianie kapitału społecznego Krainy Lasów i Jezior				
Uzasadnienie				
<p>Wzmacnianie kapitału społecznego poprzez rozwój edukacji i włączenie osób starszych, ludzi młodych oraz osób w niekorzystnej sytuacji przynosi korzyści społeczności lokalnej, przyczynia się do większej spójności społecznej, wzrostu potencjału rozwojowego regionu i poprawy jakości życia mieszkańców.</p> <p>Włączenie osób starszych, ludzi młodych oraz osób w niekorzystnej sytuacji jest inwestycją w potencjał rozwojowy regionu. Osoby starsze mają ogromne doświadczenie życiowe i wiedzę, które mogą przekazywać młodszemu pokoleniu. Ludzie młodzi przynoszą nowe pomysły, energię i innowacyjność. Włączenie osób w niekorzystnej sytuacji daje im szansę rozwoju, zdobycia nowych umiejętności i poprawy warunków życia. Wszystkie te grupy mają wiele do zaoferowania społeczności lokalnej, a ich włączenie przyczynia się do rozwoju regionu.</p> <p>Rozwój edukacji, w tym dla osób starszych, młodych i w niekorzystnej sytuacji, jest kluczowy dla zwiększenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społeczności. Poprawa dostępu do edukacji, szkoleń i kursów umożliwia zdobycie nowych umiejętności, podniesienie poziomu wykształcenia i zwiększenie szans na znalezienie pracy. Wzmocnienie kapitału ludzkiego przyczynia się do zwiększenia konkurencyjności regionu i polepszenia jakości życia mieszkańców.</p>				
Przedsięwzięcie	Program i zakres wsparcia	Sposób realizacji	Potencjalni beneficjenci	Uzasadnienie
P.3.1. Wsparcie równego dostępu do edukacji na obszarze Krainy Lasów i Jezior	FEW (EFS+) – Działanie FEWP.09.02 Edukacja przedszkolna, ogólna oraz kształcenie zawodowe w ramach rozwoju lokalnego	konkurs	organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego	Z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz analizy potrzeb i potencjału obszaru LSR (rozdz. IV) wynika, że wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich poprzez poprawę jakości edukacji na każdym etapie w przedszkolach i szkołach na obszarze LSR jest koniecznością. Dlatego w ramach przedsięwzięcia przewiduje się wsparcie dla operacji przyczyniających się do poprawy dostępu do dobrej jakości edukacji przedszkolnej, realizacji kompleksowych programów rozwojowych, wzmocnienia szkolnictwa

				zawodowego, wsparcie edukacji pozaformalnej oraz działania na rzecz edukacji włączającej.
P.3.2. Włączenie osób starszych, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji	PS WPR – włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji	konkurs	organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury	Przeprowadzone konsultacje społeczne oraz analiza potrzeb i potencjału obszaru LSR (rozdz. IV) wykazały, że należy wesprzeć włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych i zdefiniowanych w LSR grup osób w niekorzystnej sytuacji poprzez działania prowadzące do zwiększenia aktywności mieszkańców z tych grup. Dlatego w ramach przedsięwzięcia przewiduje się wsparcie dla operacji aktywizujących np. poprzez rozwijanie świadomości i kompetencji tych osób (m. in. szkolenia, warsztaty, wizyty studyjne), rozwój oferty edukacyjno-kulturalnej, promocję zdrowego i aktywnego trybu życia, rozwój pasji i zainteresowań czy działalności na rzecz otoczenia. Szczególnie pożądane będą projekty realizowane w partnerstwie.

Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczynanie działalności gospodarczej (w formie premii) ustalono na **80 000 zł** jako optymalną dla obszaru WLGD. Przyjęto kwotę premii, biorąc pod uwagę sytuację społeczno-gospodarczą obszaru WLGD i doświadczenia dotyczące wysokości wsparcia przyznawanego na podejmowanie działalności gospodarczej w okresie wdrażania poprzednich LSR, a także kierując się chęcią przyznania pomocy jak największej liczbie beneficjentów, biorąc pod uwagę ogromne potrzeby w tym zakresie na terenie WLGD Kraina Lasów i Jezior.

Poniżej prezentujemy przewidywane do wsparcia konkretne rodzaje działalności gospodarczej w ramach przedsięwzięć P.1.2. Rozwój istniejących przedsiębiorstw i P.1.3. Podejmowanie nowej działalności gospodarczej według działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD):

- Produkcja artykułów spożywczych
- Produkcja napojów
- Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
- Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
- Produkcja mebli
- Pozostała produkcja wyrobów
- Zakwaterowanie (z wyjątkiem zakwaterowania długoterminowego)
- Działalność usługowa związana z wyżywieniem
- Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego
- Pozostała indywidualna działalność usługowa

Przewidywane do wsparcia rodzaje działalności gospodarczej są zgodne z celem C.1 Poprawa stanu infrastruktury Krainy Lasów i Jezior, ponieważ przyczynią się do jego osiągnięcia poprzez rozwój infrastruktury komercyjnej i tym samym poprawią dostęp społeczności lokalnej i turystów do usług i produktów zwiększających atrakcyjność Krainy Lasów i Jezior jako miejsca zamieszkania i celu turystycznego. Wsparcie jest przewidziane także dla przedsiębiorców wykorzystujących lokalne zasoby, w tym lokalne produkty wytworzone przez rolnictwo i gospodarkę leśną i łowiecką.

3. Przepisanie wskaźników do celów i przedsięwzięć w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć oraz zgodności ze wskaźnikami dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

Przypisanie wskaźników do celów i przedsięwzięć oraz harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników zawarte jest w *Planie działania*, który stanowi załącznik nr 2 do niniejszej LSR.

Przy wyborze wskaźników kierowano się zapisami regulaminu konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a w szczególności załącznika nr 3 do tego regulaminu *Struktura i wymagania dotyczące LSR*. W efekcie do poszczególnych celów i przedsięwzięć przypisano wskaźniki rezultatu i produktu zbieżne z obligatoryjnymi wskaźnikami wskazanymi w tym załączniku.

Wartość wskaźników stanowi bezpośredni efekt konsultacji społecznych odzwierciedlający potrzebę systemowego rozwiązania zidentyfikowanych na obszarze LSR problemów w danym zakresie oraz efektywności kosztowej dla danego typu wskaźnika, określonej na podstawie danych historycznych i aktualnych stawek rynkowych.

Wskaźniki produktu przypisane do przedsięwzięć są pochodną konkretnych pomysłów i potrzeb zgłaszanych przez partnerów WLGD i potencjalnych beneficjentów LSR, oczywiście dopasowaną do możliwości finansowych LSR, w szczególności do kwot, które mogą być przeznaczone do realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Wskaźniki produktu przypisane do przedsięwzięcia *P.1.3. Podejmowanie nowej działalności gospodarczej* wynikają z przyjętych założeń, w szczególności założonej wysokości wsparcia poszczególnych operacji tj. wysokości premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 80 tys. zł.

Wartość wskaźników rezultatu przypisane do poszczególnych celów stanowi bezpośredni wynik konsultacji społecznych odzwierciedlający minimalne wymagania dla efektywności systemowego

rozwiązania zidentyfikowanych na obszarze LSR problemów w danym zakresie oraz efektywności kosztowej dla danego typu wskaźnika, określonej na podstawie danych historycznych.

W toku dyskusji na warsztatach poświęconych tworzeniu LSR, w oparciu o wiedzę i doświadczenie uczestników oraz dane zebrane w trakcie konsultacji społecznych, sformułowano wskaźniki, które uznano za jednakowo ważne ze względu na charakter obszaru LGD. Tylko zrównoważona realizacja ich wszystkich może zapewnić prawidłowy i oczekiwany rozwój obszaru LGD zarówno w zakresie społecznym jak i gospodarczym.

W tabeli *Plan działania* podano wartość początkową wskaźników według stanu na rok 2023. Datę tę uznano za punkt początkowy pomiarów ze względu na to, iż rok 2023 bezpośrednio poprzedza rok planowanego rozpoczęcia wdrażania LSR. Dla przejrzystości pomiarów przyjęto wartość wskaźników początkowych jako 0 (zero). Wskaźniki produktu i rezultatu mają osiągnąć planowaną wartość (stan docelowy) w roku 2029. Przyjęto tę datę, ponieważ realizacja operacji finansowanych w ramach Programów stanowiących główne źródła finansowania wdrażania LSR jest przewidywana do tego roku.

Źródłami danych, na podstawie których dokonywane będą pomiary wskaźników będą przede wszystkim dane własne LGD oraz dane przekazane przez beneficjentów i Urząd Marszałkowski np. wnioski o płatność czy ankiety monitorujące. Wskaźniki będą dokumentowane przez biuro LGD na bieżąco, z chwilą pojawienia się ich, bądź uzyskania danych – przede wszystkim po zakończeniu realizacji i rozliczeniu poszczególnych operacji. W celu uaktualniania wskaźników, biuro LGD dokonywać będzie ich okresowych zestawień. Dokumentacja dotycząca wskaźników będzie prowadzona elektronicznie.